

Rapport: Lot op droombaanreis, Vakmanschap is meesterschap

Student: Leoni Holleman, 2151556

Begeleiding A-Fase: Henk Meijer

Fontys Hogeschool HRM, Tilburg

05 april 2013

VOORWOORD

Hij schreef met een krijtje de volgende vraag op het schoolbord: Wat is jouw droom? Er werd wat lacherig op gereageerd. ‘Dromen zijn bedrog meester’, riep een jongetje vanuit de klas. Er ging opnieuw gelach op in de klas en het jongetje keek de meester triomfantelijk aan. ‘Dromen geven je leven kleur. Ze geven je energie, passie en geluk’, antwoordde de meester. Het grootste bedrog zijn de mensen die jullie vertellen dat dromen niet bestaan en dat het leven hard en zwaar is. En nu aan de slag.’⁸

Met ‘Lot op droombaanreis’ hoop ik met mijn eigen ervaringen en liefde voor het loopbaanvak een product en methodiek neer te zetten welke ouders en kinderen inspireert en motiveert om op droombaanreis te gaan.

Voor de meeste mensen is onze droom een zoektocht die gevormd wordt door te ontdekken. Maar als je wilt, en met de nodige steun, sturing, inspiratie en motivatie vindt uiteindelijk iedereen zijn weg!

Word wie je bent,

Hleman

MANAGEMENTSAMENVATTING

Talentmanagement is een vak dat grote denkers al ruim anderhalve eeuw bezighoudt. Toch blijkt het ontdekken van je persoonlijke talenten, kwaliteiten en eigenschappen geen makkelijke opgave.

Het onderwijs vraagt van kinderen dat ze verantwoording nemen voor de eigen ontwikkeling en een bewuste keuze maken voor een studie. Met de aangekondigde wetswijziging van de studiefinanciering als een gift naar een eigen bijdrage legt de overheid hier extra druk op. Een of meer keren veranderen van studierichting kost de samenleving ongeveer 6 miljard euro per jaar¹⁶. De krappe arbeidsmarkt vraagt naar mensen met het juiste CV. Vaak leren wij pas op latere leeftijd zelf richting te geven aan ons leven en ontdekken we wat onze drijfveren zijn. Het vinden, binden en boeien van de juiste werknemer kost een organisatie veel tijd, geld en energie. Het ‘worden wie je bent’ is een grote kostenpost binnen Human Resources Management of Human Talent Development. Decanen, trainers, studieloopbaanbegeleiders, human resources managers en loopbaancoaches werken dagelijks met deze “problematiek”. Maar Nietzsche⁷ zei het al: *‘Er is in de wereld één weg die niemand kan gaan behalve jij: waarheen hij leidt? Vraag niet, ga hem.’* We moeten het zelf doen, en daar hebben we in onze jonge jaren hulp bij nodig.

Die hulp brengt: ‘Lot op droombaanreis’. Een product welke kinderen laat nadenken en leert communiceren over droombanen, maar vooral een methodiek die de ouder helpt het kind begrijpen en begeleiden naar een droombaan. Zodat het kind op een belangrijk keuzemoment een keuze niet ervaart als een keuze, maar als een logische stap.

De naam ‘Lot’ heeft in deze methodiek meerdere betekenissen.

1. Lot. De naam van een meisje die op droombaanreis gaat.
2. Loopbaan Oriënterend Traject (LOT) en Loopbaan Ontdekking Traject (LOT).
3. Het Lot. Vanuit de gedachte: het leven is geen toeval, iedereen heeft een bestemming. Maar om de bestemming te bereiken, moet je eerst (een) ‘Lot’ kopen!

Het product ‘Lot op droombaanreis’ bestaat uit:

- A. Een kinderboek over Lot die op reis gaat langs mensen die een droombaan hebben. De banen en personages komen uit de ‘droombaancirkel’ die is gebaseerd op het RIASOC-model van John Holland¹² en het DISC-Persoonlijkheidsprofiel².

- B. Lot's reisgids. Dit is een handvat dat de ouder helpt bij het steunen, sturen, inspireren en motiveren van het kind. De reisgids geeft vorm aan de rol van de ouder als talentmanager van het kind en is opgezet vanuit de drie essentiële loopbaanvragen: Wie ben ik? Wat wil ik? Hoe kom ik daar? Deze drie vragen worden beantwoord met behulp van het RIASOC-model en het DISC-persoonlijkheidsprofiel.

- C. Het kinderboek en de reisgids zijn in een koffer verpakt. De koffer staat als metafoor voor de droombaanreis. Met als missie om het kind te sturen naar het loopbaanpatroon van de ‘authentieke weg’.

- D. Het rapport. In dit document wordt de totstandkoming van het product verantwoord aan de opleiding.

Door ‘Lot’ adequaat in te zetten bij de droombaanbegeleiding van het kind neemt keuzestress af en wordt een keuze maken een logische stap: doen wat je leuk vindt! Hierdoor zullen jongeren een studie kiezen vanuit intrinsieke motivatie wat zorgt voor gepassioneerde studenten, minder uitval op scholen en uiteindelijk werknemers die in hun kracht staan omdat hun kennis, kunde en motivatie op elkaar afgestemd zijn.

Zie jij in ‘Lot’ een kans? Dan moet er geïnvesteerd worden! Dit kan door te investeren in je eigen bevindingen of in de aanbevelingen die genoemd worden in dit rapport.

INLEIDING

In dit rapport wordt de totstandkoming van ‘Lot’ verantwoord. ‘Lot’ is een product en methodiek ontwikkeld voor het loopbaanvak in het kader van talentmanagement. ‘Lot’ hoopt kinderen te inspireren en motiveren naar een authentieke loopbaanroute. Een loopbaanroute waar je al op jonge leeftijd op onderzoek gaat naar wie je bent, wat je wilt en hoe je daar kunt komen. Daarnaast wil ‘Lot’ de ouder benoemen tot droombaancoach van het kind. De ouder inspireren en motiveren om het kind actief te begeleiden (motiveren, inspireren, sturen en steunen) naar een loopbaankeuze gemaakt door intrinsieke motivatie.

Het rapport begint met een verantwoording. Hier kun je lezen, welke toegevoegde waarde ‘Lot’ heeft voor de hrm-beroepspraktijk, wat het innovatieve karakter van ‘Lot’ is en wat de visie van de bedenker op het loopbaanvak is. In de verantwoording wordt ‘Lot’ ook methodisch verantwoord. Hier kun je lezen hoe het idee tot stand is gekomen en uitgevoerd is

Vervolgens wordt het product ‘Lot’ uitgewerkt door middel van een beschrijving van de methodiek, uitleg over de keuze voor deze opzet en een theoretische verantwoording en onderbouwing.

Tot slot kun je in de conclusie lezen over de haalbaarheid, generaliseerbaarheid en de toegevoegde waarde van het product en zal in de aanbeveling suggesties gedaan worden ter optimalisatie van het product.

De gebruikte bronnen zijn genummerd en deze zijn terug te vinden in de bronnenlijst achterin dit rapport.

INHOUDSOPGAVE

1 VERANTWOORDING	6
1.1 hrm-beroepspraktijk	6
1.2 innovatie	9
1.3 visie	9
1.4 methodische verantwoording	10
2 LOT OP DROOMBAANREIS	11
2.1 beschrijving methodiek	11
2.2 keuze opzet	23
2.3 theoretische verantwoording en onderbouwing	24
3 CONCLUSIE	27
3.1 generaliseerbaarheid	27
3.2 haalbaarheid	27
4 AANBEVELING	28
5 BRONVERMELDING	29
5.1 Bronnenlijst	29

1 VERANTWOORDING

1.1 hrm-beroepspraktijk

▪ een foute keuze (2013)

Ruim een derde van de studenten zou, als ze het opnieuw mochten doen, een andere studie kiezen¹⁴. Jaarlijks stopt een derde van de studenten in het eerste jaar met de studie, of switcht naar een andere studie.

Scholieren vinden het kiezen van een studie niet gemakkelijk: van de huidige bovenbouwleerlingen, die binnen twee jaar voor hun studiekeuze staan, zegt zeven op de tien de studiekeuze moeilijk te vinden. Scholieren geven aan over het algemeen best tevreden te zijn met de begeleiding vanuit school.

Dit beeld kantelt zodra de jongeren gaan studeren. De helft van de studenten vindt dat zij door hun middelbare school niet goed zijn begeleid bij het kiezen van een studie. Bij het programma ‘Eén Vandaag’¹⁴ zegt een switcher: “Ik ben na een jaar een totaal andere opleiding gaan doen.” De begeleiding van mijn school heeft helemaal geen nut gehad. Er moet beter worden gekeken naar wat je kwaliteiten en interesses zijn.” Acht op de tien studenten vindt dat een gesprek met een studieadviseur verplicht moet worden voor iedere scholier in de bovenbouw. De scholieren zelf zijn het hier ook mee eens. Minister Jet Bussemaker (Onderwijs) legt de verantwoordelijkheid bij de scholieren: “Waar we echt van af moeten is dat ze denken: ik zet maar ergens een kruisje en dan ga ik kijken of de studie bij me past.” De organisatie ‘Studiekeuze op Maat’ zegt hierover dat kiezen voor een studie je eerste echte onderzoek is. Als je niet tot weinig investeert in het onderzoek is het maar de vraag hoe het resultaat uitvalt. Kinderen moeten de tijd nemen om gegevens te verzamelen, met mensen te praten over de keuze, om open dagen en meeloopdagen te bezoeken en in gesprek te gaan met mensen die een beroep uitoefenen waar hun interesses liggen.

“Als je veel gegevens hebt is kiezen ineens een logische stap.”

Voor een goede studiekeuze heb je een passend en bewust keuzeproces nodig. Dat is lastig als je pas in je eindexamenjaar begint en het druk hebt. Of als je al een keuze gemaakt hebt waarvan je dacht dat dat het helemaal was en het blijkt niet zo te zijn.

Mandy van der Graag¹⁴ van de Rijksuniversiteit Groningen zegt hierover dat in veel activiteiten die een kind doet of heeft gedaan al heel wat aanwijzingen zitten wat voor het kind een goede richting is. Op scholen wordt de studieloopbaanbegeleiding vaak volstaan met een testje waar dan een opleiding uit rolt. Maar het is moeilijk om in te vullen of het je leuker lijkt om 'klantrelaties te onderhouden' of 'financiële gegevens te analyseren' terwijl je niet weet wat het inhoudt. Soms moet je dingen eerst ervaren voordat je weet of je het leuk vindt. Helaas doet de overheid er alles aan om de ruimte om iets te proberen zo klein mogelijk te maken, zonder te investeren in begeleiding van de studiekeuze. Dit plaatst de scholier en student in een lastig pakket.

Een goede studiekeuze maken is dit jaar nog belangrijker geworden, want de studiefinanciering zal straks geen gift meer zijn. Een verkeerde keuze kost dus geld. Veel jongeren hebben geen idee wat ze later willen doen. 46% van de VMBO-scholieren die doorstuderen in het Mbo, gaat niet door in dezelfde richting, 30% van de Mbo-studenten verlaat de opleiding zonder diploma, 47% van de Hbo-studenten heeft na vijf jaar nog geen diploma en 25% van de Vwo-leerlingen die naar de universiteit gaan, denkt na een jaar verkeerd gekozen te hebben. Aan studenten wordt gevraagd intrinsiek gemotiveerd te zijn voor het vak, waar het vaak om extrinsieke motivatie gaat. Intrinsieke motivatie is niet iets wat je kunt vragen. Intrinsieke motivatie is iets wat je zelf moet ontdekken, iets waar je ogen van gaan twinkelen.

▪ talentmanagement

Volgens Prof. Dr. Lidewey E.C. van der Sluis¹¹ draagt ‘het vinden, binden, boeien en bloeien’ van medewerkers bij aan de continuïteit van een organisatie. Volgens haar vraagt de huidige open arbeidsmarkt en de hevige concurrentie tussen organisaties naar een nieuwe kijk op het benoemen en aantrekken van talent. Draaien op het talent van mensen zou namelijk zorgen voor betere prestaties van medewerkers, een verhoogde arbeidsproductiviteit, meer creativiteit en innovaties, meer interne mobiliteit, bredere inzetbaarheid en een duurzame concurrentiepositie. Deze nieuwe kijk vraagt dus om authentieke mensen met zelfkennis en een duidelijk beeld van wat ze willen.

Tijdens een gastcollege over Talentmanagement¹, noemt Timo Wesenaar talentontwikkeling een ‘trend’. Een trend staat voor de richting van een bepaalde ontwikkeling. De toegevoegde waarde van Human Resources Management of Human Talent Development, zit in het woord ‘trend’. Voor mij heeft talentontwikkeling een hoge prioriteit en hoop ik dat deze trend stijgend blijft. Talentmanagement zou dan ook hoog in het vaandel van een HRM-er moeten staan. Ik ben er namelijk van overtuigd, dat wanneer medewerkers vanuit hun kracht, hun talent en daarmee intrinsieke motivatie een functie beoefenen, ze meer uit zichzelf kunnen halen, wat ten goede komt voor zowel de medewerker als de organisatie. Ten slotte is intrinsieke motivatie de enige motivatie die duurzaam werkt. Als HRM-er is het belangrijk om mensen te motiveren en te stimuleren om achter hun talenten te komen en een functie te beoefenen waar ze echt gelukkig zijn.

▪ talentontwikkeling

Maar waar begint talentmanagement? Volgens Jelle Jolles³, Neuropsycholoog aan de Universiteit van Amsterdam, begint talentontwikkeling bij het kind. Het kind heeft een stimulerende omgeving nodig om talent te kunnen ontwikkelen. Deze kennis zit volgens Jolles niet in de genen maar in de omgeving. Deze omgeving bestaat vaak uit de ouders of opvoeders. Hij benoemt dat steun, sturing en inspiratie van ouders en docenten essentieel zijn voor de ontwikkeling van talenten bij kinderen, tieners en ook nog bij jong volwassenen.

Het brein van de mens ontwikkelt zich van ver voor de geboorte tot ruim na het twintigste jaar. Belangrijke hersenstructuren worden pas echt actief middenin de tienertijd. Die tiener kan op dat moment al goed kiezen wat hij of zij 's middags wil doen, maar een verantwoorde planning voor volgende week, of voor volgend jaar, is teveel gevraagd. Het kind kan dan op dat moment wel veel kennis hebben van een bepaald onderwerp, maar is nog onbeholpen in het maken van een juiste keuze voor het schoolprofiel.

De ouder heeft dus een belangrijke rol bij de talentontwikkeling van het kind. Het bieden van geborgenheid en het kind laten weten dat het wel goed komt. Het kind een richting meegeven, maar nooit opleggen. Sturing biedt hulp bij het maken van keuzes en beslissingen. De ouder moet het kind inspireren door mogelijkheden op zijn pad te leggen. Een boek openslaan of een nieuwe methodiek te gebruiken. Tot slot moet de ouder het kind motiveren en helpen om over 'keuze-angsten' heen te komen.

▪ word wie je bent (1844)

Volgens filosoof Friedrich Nietzsche⁷ besteden jongeren teveel tijd aan werken en te weinig tijd aan zichzelf als werk. Kinderen worden volgens hem 'gedrild tot gehoorzaamheid'. Ze zijn gewend om richting te krijgen en het wordt ze niet gegund om zelf richting te geven.

Mensen willen worden wie ze zijn: nieuw, uniek en onvergetelijk. In zijn opstel uit 1874, *Nietzsche als opvoeder* zet Nietzsche zijn basisprincipe voor worden wie je bent uiteen:

'Niemand kan de brug voor je bouwen waarover juist jij de rivier van het leven moet overschrijden, niemand behalve jij alleen. Weliswaar zijn er talloze paden en bruggen die je naar de andere oever willen dragen; maar alleen voor de prijs van je eigen ik: je zou jezelf verliezen. Er is in de wereld één weg die niemand kan gaan behalve jij: waarheen hij leidt? Vraag niet, ga hem.'

Je moet in discussie gaan met je cultuur, je traditie en je opvoeding. Je moet je eigen stem vinden en leren die te laten horen. Nietzsche drukt het uit als: het 'gij zult' van de traditie moet plaatsmaken voor het 'ik wil'. De bestemmingen die de omgeving aandraagt moeten we na kritisch onderzoek vervangen door onze eigen, zelfgekozen bestemming. Het goede leven is dus het leven op weg naar die bestemming die we zelf gekozen hebben. Door steeds meer zelfkennis op te doen en je diepste missie, onbewust vorm te laten krijgen, pas dan zal het goede leven vorm in ons krijgen, zegt Nietzsche. Het gaat hier om een soort negatieve ethiek: er is geen welomschreven doel, maar alles wat we herkennen als niet bij ons passend moeten we terzijde leggen.

1.2 innovatie

Het product en de methodiek ‘Lot op droombaanreis’ is op verschillende manieren innovatief te noemen.

Worden wie je bent. Een methodiek om het kind te sturen naar een authentiek loopbaanpatroon. ‘Lot’ moet het kind en de ouder helpen om te ontdekken en exploreren wat wel en niet bij het kind past. Door op jonge leeftijd ‘storingen’ te ervaren in activiteiten die niet bij het kind passen, krijg je een steeds duidelijker beeld van wie je bent en uiteindelijk ook van wat je wilt: authenticiteit.

Keuzestress. Het kiezen van een studie of baan brengt door de hoeveelheid aan keuzemogelijkheden en de beperkte keuzetijd veel stress met zich mee. Met behulp van ‘Lot’ leert de ouder het kind op jonge leeftijd te inspireren en te laten exploreren. Kinderen (en ouders) ontdekken wat ze niet leuk vinden en in welke omstandigheden ze gaan glunderen. De keuzemogelijkheden worden op deze manier al op jonge leeftijd afgebakend waardoor keuzestress zou moeten afnemen.

Hulp voor de ouder. De ouder als talentmanager van het kind. Met ‘Lot’ leert de ouder met het RIASOC-model en het DISC-model het kind steunen, sturing te geven, inspireren en motiveren. Het kind kan op jonge leeftijd zelf nog niet bepalen wat wel of niet belangrijk is. De ouder speelt een essentiële rol bij de talentontwikkeling van het kind. Talentontwikkeling gaat over ‘wie ben ik’, ‘wat wil ik’ en ‘hoe kom ik daar’. Dit is het eerste onderzoek wat het kind gaat uitvoeren, en dat kan hij niet zonder de juiste sturing, steun, motivatie en inspiratie.

1.3 visie

▪ droombaan

‘Mijn eigen ding doen, mijn eigen bijdrage leveren. Ik ben voorgoed klaar met werken¹³’.

Bloed, zweet en tranen. Dat kost het om er achter te komen wie je bent en wat je wilt. Althans, zo heb ik het ervaren. Iedereen maakt in zijn leven loopbaanstoringen mee. Bij mij kwam die storing al vroeg. Toen ik als zestienjarige een foute studiekeuze had gemaakt was ik al snel het spoor bijster. Ik was er letterlijk ziek van en hoopte dat anderen het antwoord op mijn droombaanvraag konden geven. Helaas. Ik moest er zelf hard voor werken. Vanaf dat moment is bij mij het verantwoordelijkheidsbesef ontstaan. Verantwoording nemen voor je eigen droombaan. Ervaren, ontdekken en exploreren. Jezelf laten inspireren. Die tijd heeft mij ontzettend veel opgeleverd. Maar die tijd heeft mij ook veel stress opgeleverd. Keuzestress noemen ze dat.

Studieloopbaanbegeleiding zou niet mogen beginnen met een lijst van duizend opleidingen en ‘kies maar’. Op dat moment heb je geen idee. Het kan niet zo zijn dat je twijfelt tussen beroepen die in de verste verte niet op elkaar lijken. Keuzestress ontstaat door een gebrek aan inspiratie en inzicht. Inzicht in interesses en persoonskenmerken. Wie ben ik en wat wil ik. Mijn zus en ik hebben het keuzemoment allebei als een nare periode ervaren. Ondanks dat het ons iets opgeleverd heeft geloof ik er in dat het juist een leuke ervaring zou moeten zijn.

Volgens Whitbourne⁶ zijn er vier typen loopbanen te onderscheiden. De slingerweg: het ontbreken van een richting of doel. Het hellend vlak: verkeerde keuzes hebben gemaakt en veel tegenslag ervaren. Het smalle recht pad: te snel een keuze gemaakt en nooit geëxploreerd en risico’s genomen.

En tot slot de authentieke weg: veel zoeken en dwalen, hierdoor is een duidelijk beeld ontstaan van wie je bent en waar je interesses liggen. Ik pleit voor de laatste: de authentieke weg. De authentieke weg zorgt namelijk voor proactief zoekgedrag in een vroeg stadium. De overige drie wegen krijgen later pas last van storingen en zijn een blijk van gebrek aan zelfinzicht, ontdekken en begeleiding.

Met de juiste steun, sturing, motivatie en inspiratie zou het voor iedereen mogelijk moeten zijn om op jonge leeftijd gemotiveerd te zijn tot tastend zoeken en exploreren. Eén van de belangrijkste dingen in je leven is je eigen pad vinden. De zoektocht en de bestemming zorgen voor levensgeluk. In het onderwijs neemt de tijdsruimte om beroepskeuze vorm te geven of te herzien af. Een foute keuze kan lang aan je blijven kleven. Daarnaast vraagt de arbeidsmarkt dat je het beschikbare talent ontwikkelt en inzet. Het gaat niet om de keuze die je maakt, maar de weg die je volgt en wat mij betreft kan die reis niet vroeg genoeg beginnen.

1.4 methodische verantwoording

In deze methodische verantwoording wordt toegelicht hoe het product tot stand is gekomen.

- achtergrond

Kinderen worden niet tot weinig gemotiveerd en geïnspireerd om te ontdekken, ontwikkelen en openbaren wie ze zijn en wat ze willen. Dit zorgt voor keuzestress in de adolescentie en loopbaanstoringen op latere leeftijd. Keuzestress en loopbaanstoringen leiden vervolgens weer tot verkeerde studiekeuzes, verkeerde loopbaankeuze, bore-out en burn-out omdat mensen niet op de juiste plek zitten.

- idee

Door ouders te benoemen tot talentmanagers van het kind en ze een methodiek aan te reiken welke helpt bij het steunen, sturen, motiveren en inspireren van het kind wordt het kind gestimuleerd tot ontdekken. Door te ontdekken komt het kind, en de ouder, erachter wat wel of niet bij hem past. Hierdoor ontstaat langzaam een steeds beter beeld van de eigen persoon en het pad dat hij wil lopen.

- uitvoering

Talentmanagement bij de wortels aanpakken en een methodiek ontwikkelen om kinderen te sturen naar een authentieke loopbaanroute. (1) Methodiek voor ouders om hun kind te leren: steunen, sturen, motiveren en inspireren. (2) Product om kinderen in de leeftijdscategorie van 6 tot 8 te inspireren tot tastend zoeken naar een eerste algemene voorkeur.

- voor wie

Het leesboek is voor kinderen tussen de 6 en 8 jaar (oriëntatiefase) en hun ouders. Volgens Gottfredson¹² zijn in deze leeftijdsfase de beroepen van alle statusniveaus nog acceptabel. Dit zorgt voor een breed oriënterend vermogen. Lot's reisgids is voor de ouder en kan gebruikt worden in de oriëntatiefase en ontdekkingsfase (6 tot 13 jaar).

- ontwikkeling Lot

Lot is theoretisch onderbouwd door middel van literatuur met betrekking tot kinderpsychologie in de schoolleeftijd, neuropsychologie, persoonlijkheidstyperingen als Holland en DISC, de kracht van inspiratie en loopbaancompetentie. Er is gebruik gemaakt van artikelen uit vakbladen, boeken en beeldmateriaal. Als pilot zal de reisgids aan 5 ouders worden voorgelegd met de vraag of ze (zichzelf) hun kind herkennen en of dit een methodiek is waar ze als ouder door geïnspireerd worden en waarmee ze het kind kunnen begeleiden (sturen, steunen, inspireren en motiveren).

- vorm

De methodiek 'Lot' bestaat uit meerdere producten. Er is gekozen voor een kinderboek omdat met een boek een kind meer kan beleven dan in de realiteit mogelijk is. Lezende kinderen vinden in boeken meer identificatiemogelijkheden dan hun reële leefwereld kan bieden. Daarnaast is er gekozen voor een reisgids in de vorm van een waaier voor de ouder. Het gaat om een compact en overzichtelijk product waar de ouder inzichten en inspiratie op kan doen met betrekking tot de ontwikkeling van de droombaanreis van het kind.

- eisen aan het resultaat

- Een plezierig (voor)leesboek waar de nieuwsgierigheid voor droombanen bij het kind gewekt wordt.
- Talentmanagement is het HRM-aspect in het product. Het product moet van toegevoegde waarde zijn voor de HR-beroepspraktijk.
- Het boek wordt geschreven voor kinderen van 6 tot 8 jaar.
- De reisgids voor de ouder dient niet als kant-en-klaar-recept gebruikt te worden. Ieder kind is anders en vraagt om maatwerk.
- Bij een gebrek aan tijd zal het kinderboek niet af zijn. Eis aan het resultaat is dat er minstens zes verhalen geschreven worden (uit ieder onderdeel van Holland één verhaal) om een realistisch beeld te vormen.
- Tekst en illustraties zijn eigen vakmanschap.

- planning

Week 2/3 Brainstorm vakmanschap is meesterschap.

Week 4 Overleg onderwerp school en literatuuronderzoek.

Week 5/6 Literatuuronderzoek en concreet maken methodiek.

Week 7/8 Verantwoording en methodiek uitwerken/afronden.

Week 9/10 Zes verhalen schrijven 'Lot op droombaanreis'.

Week 11/12 Boek inbinden, reisgids maken en pilot uitvoeren.

Week 13/14 Product en rapport 'Lot op droombaanreis' afronden/inleveren.

2 LOT OP DROOMBAANREIS

2.1 beschrijving methodiek

De ontwikkelde methodiek 'Lot op droombaanreis' bestaat uit drie onderdelen. Het kinderboek, de reisgids en de koffer.

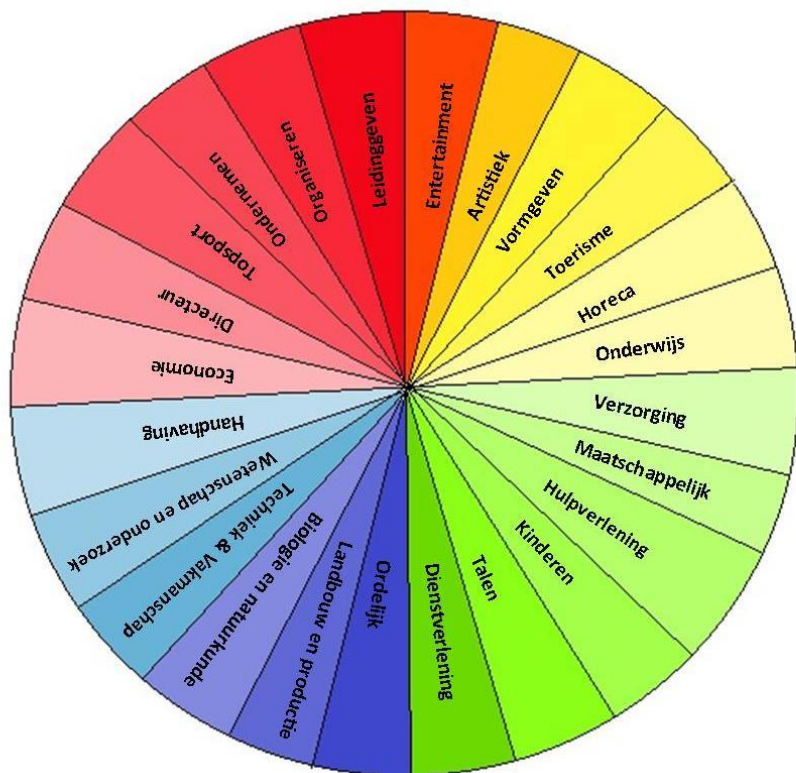
De naam 'Lot' heeft in deze methodiek meerdere betekenissen.

1. Lot. De naam van een meisje die op droombaanreis gaat.
2. Loopbaan Oriënterend Traject (LOT) en Loopbaan Ontdekking Traject (LOT). De methodiek gaat over het activeren van oriënterend gedrag en het vormgeven van een eerste algemene droombaanvoorkeur.
3. Het Lot. Vanuit de gedachte: het leven is geen toeval, iedereen heeft een bestemming. Maar om de bestemming te bereiken, moet je eerst (een) 'Lot' kopen!

- kinderboek

Een boek over Lot die op reis gaat langs mensen die een droombaan hebben. Een inspirerend boek, welke het kind aanmoedigt om te exploreren op het gebied van droombanen. Het kind maakt kennis met Dokter Doortje, Sterre, Dirk Teur, Roze Koek, Miek Bieb en Kees Klodder. Deze personages 'doen hun droombaan' en deze banen passen in het RIASOC-model van Holland: conventioneel (blauw), realistisch (blauw), intellectueel (blauw), ondernemend (rood), sociaal (groen) en artistiek (geel). En het DISC persoonlijkheidsprofiel: dominant (rood), invloed(geel), stabiel (groen) en consciëntieus (blauw). *Zie figuur droombaancirkel.*

Figuur. Droombaancirkel

Er is een droombaancirkel ontwikkeld met beroepsgroepen die in het RIASOC-model en in het DISC-model passen. In de eerste versie van het kinderboek worden zes stereotyperingen neergezet. Deze beroepsgroepen staan in het midden van een kleur, bijvoorbeeld techniek, ondernemen, vormgeven en hulpverlening, en zijn het meest stereotype in zijn vorm. Miek Bieb heeft bijvoorbeeld gekozen voor een conventioneel vak: archivist, welke past bij haar persoonlijkheid consciëntieus (taakgericht en introvert). Haar RIASOC-code kan o.a. zijn: Conventioneel, Artistiek, Intellectueel. Deze codes worden gebruikt in Lot's reisgids waar de ouder inzicht krijgt in persoonlijkheidstyperingen en beroepsclassificaties.

Lot kijkt naar de wereld van droombanen vanuit een neutrale bril. Dit zorgt ervoor dat ieder kind zich kan herkennen in de emoties en reacties van Lot. Het gaat hier om de vraagstelling wie, wat, waar, waarom, persoonskenmerken en ervaringsleren. Kinderen hebben het meest aan boeken die een hele andere werkelijkheid beschrijven, dan zij kennen, maar waarin de gevoelens van de figuren die erin voorkomen door hen worden herkend. Via emoties identificeert het kind zich met blikverruimende en grensverleggende onbekende van de droombaanwereld.

RIASOC¹² wordt ingezet om het kind inzicht te geven in persoonlijkheidstypes en werkomgeving. Het gaat hier om de mentale kaart van arbeid¹². Wat voor soort werk, wat voor een soort mensen, hoe is het leven ingericht, cultuur, waarden en normen, interesses en gedragsregels.

Door een boek te lezen schept een kind voor zichzelf een individuele, intieme belevingswereld. Rita Kohnstamm⁴ benoemt dat, tijdens het lezen van een boek, eigen fantasieën, wensen, verbeeldingen en dagdromen worden geactiveerd. Volgens haar worden bij kinderen die veel lezen vaker gevoelens geraakt, die daarnaast ook genuanceerder en afwisselender zijn. Verhalen in een boek verrijken de ervaringswereld van kinderen in feitelijke zin en biedt ook een rijkere gevoelswereld. Met behulp van een boek kan een kind meer beleven dan in de realiteit mogelijk is. Lezende kinderen vinden in boeken meer identificatiemogelijkheden dan hun reële leefwereld kan bieden. Daarnaast blijkt uit onderzoek⁴ dat 77% van de zes- tot elfjarigen in de vrije tijd graag een boek leest.

Het boek is bedoeld voor kinderen in de leeftijd van 6 tot 8 jaar. In de schoolleeftijd maken kinderen een snelle verstandelijke ontwikkeling door. Door het zelf kunnen lezen, maken zij kennis met van alles wat in de wereld omgaat. Emotioneel kunnen ze dat nog niet altijd bijbenen. Door te lezen in speciaal voor hen geschreven boeken krijgen zij de mogelijkheid om allerlei facetten van de werkelijkheid in zich op te nemen en hun emoties daarover te leren hanteren.

Het boek is zo geschreven dat alles een béétje wordt begrepen, maar niet helemaal. Verrassing, twijfel, verbazing, en tegenspraak zetten aan tot ontdekken. Het kind moet zich steeds afvragen: 'maar, waarom?'.

Eisen die gesteld worden aan het boek:

- Sfeer van overzichtelijkheid en geheel vrijblijvendheid (opleggen belemmerd de belevingswereld van het kind);
- Niks-te-dol-verhaal;
- Actiebeschrijving, karakterinvulling en gevoelsbeschrijving. Hieronder valt de mentale kaart van arbeid die geschetst wordt.
- Sfeer van nieuwsgierigheid en spanning in het boek.
- Lot is een droombaanheld waar kinderen zich in kunnen herkennen;
- Een positief slot.
- Tekst en illustraties worden zelf gemaakt.

Belangrijk! Het kinderboek is ontworpen voor kinderen in de leeftijd van 6 tot en met 8. Maar de methodiek moet kinderen aansporen tot permanent actief exploreren en communiceren over droombanen en ouders aansporen tot het actief sturen, steunen, motiveren en inspireren van het kind tot een jong volwassene leeftijd (20-25).

Voorbeeld: Lot op bezoek bij Dirk Teur

In de verte ziet Lot een grote ronde tent met gele en rode strepen. Het circus is in de stad en Lot gaat op bezoek bij de grote baas van het circus, de circusdirecteur. Ze zet haar rode fiets tegen een boom en loopt naar een rood met wit gestipte huifkar. 'Klop, klop'. Lot klopt op de deur van de huifkar en een grote, brede man doet de deur open. 'Goedemiddag.' Zegt de man met een zware stem. 'Dirk is de naam, Dirk Teur.' Hij geeft Lot een stevige handdruk. 'Kom binnen.' Dirk draait zich om en loopt naar een tafel vol met papierwerk. Lot gaat naast Dirk aan tafel zitten. Dirk kijkt bezorgd naar de stapel. 'Het circus is niet meer wat het geweest is.' Zegt Dirk. 'Het zijn zware tijden. De mensen blijven tegenwoordig liever thuis. Een avondje uit naar het circus vinden ze maar saai.' Dirk kijkt naar Lot. 'Een slangenmens, jongleur, acrobaat of clown. Ze komen er hun huis niet voor uit.' Dirk pakt een blaadje van de stapel. 'De afgelopen maanden hebben we alleen maar verlies gedraaid.' Hij kijkt sip uit het raam. 'Het circusdoel, dat ik heb opgesteld, kan ik niet waar maken. Er moet een nieuw plan komen.' Lot kijkt omhoog naar het treurige gezicht van Dirk. 'Wat is het circusdoel?' Vraagt ze nieuwsgierig. 'De grootste van het land worden.' Zegt Dirk. 'Maar soms denk ik dat ik de enige ben die daar nog in gelooft....'

- koffer

Het kinderboek en de reisgids zijn in een koffer verpakt. De koffer staat als metafoor voor de droombaanreis van het kind. Met als missie om het kind te sturen naar het loopbaanpatroon van de ‘authentieke weg’.

Door als ouder het kind te steunen, sturen, inspireren en motiveren vult het kind gaandeweg zijn koffer vol informatie die hem helpen een logische keuze te maken die past bij zijn persoonlijkheid en omgeving.

- reisgids

‘Lot’s reisgids’ is een handvat die de ouder helpt bij het steunen, sturen, inspireren en motiveren van het kind. De reisgids is opgezet vanuit de drie essentiële loopbaanvragen: Wie ben ik? Wat wil ik? Hoe kom ik daar? Door inzicht en kennis leert de ouder gedragskenmerken herkennen (wie ben ik) en kan daarmee het kind beter steunen, sturen, motiveren en inspireren (wat wil ik en hoe kom ik daar).

De ouder doet kennis op over de rol als droombaancoach, droombaanvragen en droombaanfases en leert werken met het RIASOC-model en het DISC-model. Naast kennis en inzicht kan de ouder inspiratie opdoen door per kleur te kijken naar bijpassende RIASOC-codes waar beroepen en activiteiten worden genoemd. De activiteiten die de ouder met het kind kan doen sluiten aan op de persoonlijkheidstyperingen en beroepsclassificaties.

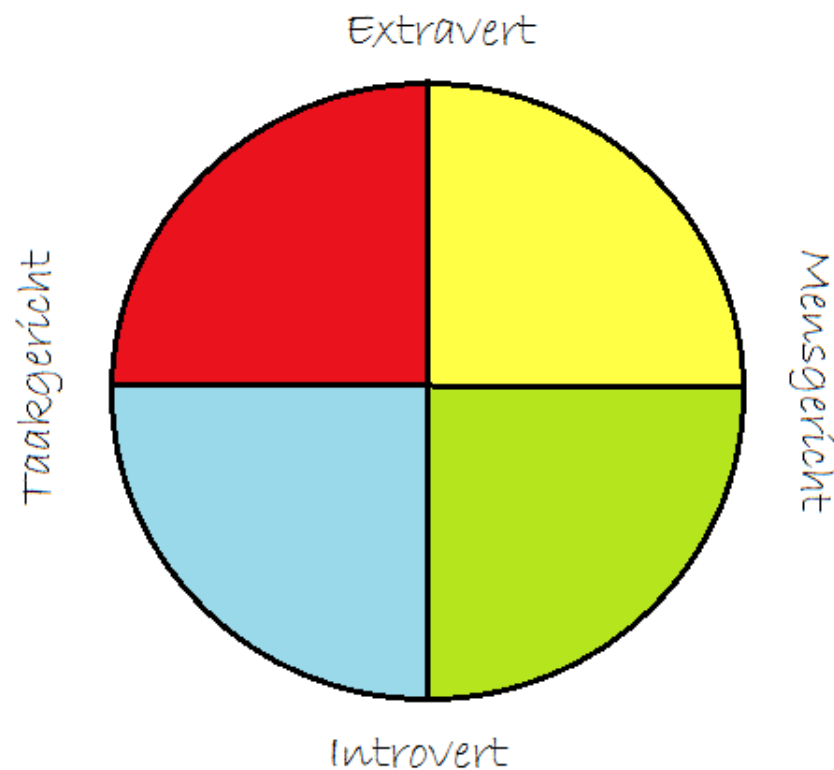
Belangrijk om te weten is dat het gaat om stereotyperingen. Dit geldt voor zowel RIASOC als DISC. Voor DISC geldt dat het kind vaak twee sterke gedragstendensen heeft met vleugels naar de overige kleuren.

Voor Holland geldt het RIASOC-model waar je tot een drie-letter-code komt, bijvoorbeeld: Sociaal, Artistiek, Realistisch (SAR).

Hier zijn alle combinaties in mogelijk. Deze zijn dan ook allemaal terug te vinden in de reisgids.

De reisgids is opgedeeld in vier kleuren: rood, geel, groen en blauw. Deze kleuren zijn afkomstig uit het DISC-persoonlijkheidsprofiel, welke een onderscheid maakt tussen extraverte (geel en rood) en introverte (blauw en groen) mensen en mensgerichte (geel en groen) en taakgerichte (blauw en rood) mensen.

Door te observeren leert de ouder een grove inschatting te maken van de overheersende gedragsstijl van het kind. Het gaat om het daadwerkelijke gedrag van het kind. Hierbij kan gelet worden op: lichaamstaal, manier van uitdrukken en woordkeus.

1. De Droombaancoach

Het belangrijkste in de begeleiding is 1) dat je, als ouder, oog hebt voor de eigenheid en authenticiteit van je kind. Eigen opvattingen mogen niet opgedrongen worden. Het gaat om het keuzeproces van je kind, niet om die van jou. 2) dat jij als ouder de verantwoording voelt voor het droombaantraject van je kind. Het kind is niet oud en wijs genoeg om zelf de verantwoording te voelen, hier moet jij als ouder bij helpen.

Ouder of droombaancoach?

Wanneer je met je kind praat over droombanen is het goed dat je dit niet vanuit je ouderrol doet. Je moet op gelijke voet proberen te komen en een coachende rol aannemen.

De begeleiding van je kind tijdens het droombaantraject is een kwetsbaar proces en opmerkingen als ‘wat een belachelijk idee’ of ‘weet je het nou nog niet’ belemmeren het oriënterend vermogen en kunnen er voor zorgen dat je kind zich afsluit van jou als droombaancoach.

Als droombaancoach heb je vier belangrijke taken: steunen, sturen, inspireren, motiveren.

1) Steunen door geborgenheid te bieden en te laten weten dat het wel goed komt.

2) Sturen door een richting mee te geven, maar nooit op te leggen. Sturing biedt hulp bij het maken van keuzes en beslissingen.

3) Inspireren door mogelijkheden op het pad te leggen. Een boek open slaan, een nieuwe methodiek gebruiken of meenemen naar een activiteit.

4) Motiveren: helpen om over ‘keuze-angsten’ heen te komen.

De ouder kan in ‘Lot’s reisgids’ kijken welk coachgedrag ze in moet zetten passend, bij de eigen persoonlijkheidskenmerken.

Voorbeeld: De dominante droombaancoach

- Accepteer dat je niet overal controle over hebt. De droombaanreis is voor je kind, niet voor jezelf.
- Door vernederende opmerkingen te maken in het droombaantraject kan het zijn dat je kind zich terugtrekt.
- Sta open voor vragen en geef niet te snel een antwoord, maar geef een precieze toelichting over hoe het in elkaar zit of hoe iets gedaan moet worden.
- Wordt niet ongeduldig als jouw kind iets meer tijd nodig heeft om dingen te begrijpen of te doen.
- De droombaanreis is een geleidelijk traject welke tijd nodig heeft. Raas er niet doorheen en dwing niets op.
- Gebruik jouw doelgerichtheid en ambitie om de droombaanreis tot een succes te maken.

Voorbeeld: De beïnvloedende droombaancoach

- Plan een vaste dag in de week in waarop je samen met je kind op droombaanreis gaat en ben hier consequent in.
- Luister altijd aandachtig naar je kind. Neem de tijd om een antwoord te geven op de vragen die je kind stelt.
- Blijf consequent in de grenzen die je stelt in de droombaanreis. Je hoeft niet altijd alles uit te leggen. Als iets niet kan, dan kan het niet.
- Zorg voor een laag tempo in de droombaanreis. De reis heeft geen haast en heeft juist de tijd nodig. De droombaanreis mag vooral geen reis zijn waar stress en druk veroorzaakt worden.
- Gebruik jouw creativiteit en inspiratie om de droombaanreis kleur te geven!

2. De droombaanfasen

In het boek 'Lot op droombaanreis' gaat Lot op bezoek bij onder andere Dirk Teur, Rose Koek, Sterre en Bram Weer. Deze personen 'doen hun droombaan' en nemen Lot voor een dag mee op reis. Lot kijkt naar de wereld van droombanen vanuit vier brillen (vanuit de wetenschap van vier gedragsstijlen). Dit zorgt ervoor dat ieder kind zich kan herkennen in de emoties en reacties van Lot. Het gaat hier om de vraagstelling, persoonskenmerken en ervaringsleren. Het kind oriënteert zich op wat voor soort werk, wat voor een soort mensen, hoe is het leven ingericht, cultuur, waarden en normen, interesses en gedragsregels.

Voor de oriëntatiefase is het belangrijk dat het kind de ruimte krijgt om zijn eigen verbeeldingskracht te laten spreken. De waaromvraag is in deze fase heel belangrijk.

Vooral in de ontdekkingsfase wordt een beroep gedaan op jou als ouder, maar vooral, op jou als droombaancoach.

Door ervaringsleren ontdekt je kind wat wel en niet bij hem of haar past. Waar je met plezier aan werkt of juist met tegenzin. Maar om te kunnen ervaren moeten ideeën en mogelijkheden op het pad van je kind gelegd worden.

Ga met je kind op ontdekkingsreis, praat samen over beroepen. Bespreek wat de cultuur is, hoe het leven ingericht is, wat de gedragsregels zijn etc. Onderneem samen activiteiten die met beroepen te maken hebben.

Deze twee fases kunnen en mogen door elkaar lopen!

3. De droombaanvragen

Om een invulling te kunnen geven aan de droombaan van je kind gaan jullie je eerst oriënteren op drie belangrijke droombaanvragen:

- Wie is hij/zij?

Deze vraag heeft voor jou een andere betekenis dan voor je kind. In deze methodiek wordt deze vraag ingezet als hulpmiddel om te kunnen steunen, inspireren, motiveren en sturen op gedrag. Zo kun je als ouder het kind helpen om er achter te komen wie hij/zij is (het vormen van een eigen unieke identiteit). Hier wordt de methodiek DISC voor ingezet.

- Wat wil hij/zij?

Door te ervaren en ontdekken kom je er vooral achter wat je niet leuk vindt. Ontdekken wat je niet leuk vindt is een belangrijke stap in het worden wie je bent. Deze vraag heeft betrekking op de ontdekkingsfase waarin je met je kind op onderzoek uitgaat. Het gaat hier over het observeren van de eigenschappen & waarden en de activiteiten die je kind graag onderneemt. Hier wordt de methodiek RIASOC voor ingezet.

Met deze twee vragen word je meegenomen in deze reisgids. Aan de hand van een overzichtelijk kleurenpalet leer je werken met vier gedragsstijlen (wie ben ik) in combinatie met zes beroepsclassificaties (wat wil je).

- Hoe komt hij/zij daar?

Deze vraag hoort thuis in de verdiepingsfase en keuzefase. Hier wordt er gekeken naar wat je kind kan (intelligentie en vaardigheden) en van daar uit wordt een passende keuze gemaakt welke aansluit bij de persoonlijkheid en gewenste omgeving van je kind.

Wie ben ik?

Ga eerst na of het kind eerder extravert (direct) of introvert (terughoudend) is. Hiermee kun je **rode** en **gele** kinderen van **groene** en **blauwe** kinderen onderscheiden.

Kenmerken extravert: snel tempo, spraakzaam, hard praten, open voor nieuwe dingen.

Kenmerken introvert: langzaam tempo, eerder vragend dan zeggend, zacht, onzeker, meer eentonig en afwachtend.

➔ Meer extravert?

Rood: gesloten houding, kan gevoelens moeilijk uiten, wat jongensachtig en ongedwongen, stelt vaak WAT-vragen en oriënteert op doelen en resultaten.

Geel: Open houding, aanmoedigend en open gezicht, deelt gevoelens, ongedwongen en los, stelt vaak WIE-vragen en concentreert op mensen en waardering.

➔ Meer introvert?

Blauw: gesloten houding en gezicht, uit moeilijk gevoelens, stelt vaak WAAROM-vragen en kan wat afstandelijk zijn naar mensen.

Groen: open houding, ontspannen en open gezicht, kan gevoelens gemakkelijk delen, ongedwongen, stelt vaak HOE-vragen en speelt graag met andere kinderen.

Verschillende gedragsstijlen vragen om een verschillende manier van steunen, sturen, begeleiden en motiveren. Het is belangrijk dat de ouder de gedragsstijl van het kind niet vastlegt, maar blijft observeren voor een optimale begeleiding.

Wat wil ik?

Nu kan er gekeken worden naar de persoonlijkheid (DISC) in combinatie met de eigenschappen en waarden (RIASOC) van het kind en de activiteiten (RIASOC) die het kind graag uitvoert.

In de stap ‘wat wil ik’ worden zes stereotypes uitgewerkt.

- Dirk Teur heeft een dominante gedragsstijl welke aansluit op een ondernemende beroepsclassificatie.
- Kees Klodder heeft een beïnvloedende gedragsstijl welke aansluit op een artistieke beroepsclassificatie.
- Dokter Doortje heeft een stabiele gedragsstijl welke aansluit op een sociale beroepsclassificatie.
- Sterre heeft een consciëntieuze gedragsstijl welke aansluit op een intellectuele beroepsclassificatie.
- Miek Bieb heeft een consciëntieuze gedragsstijl welke aansluit op een conventionele beroepsclassificatie.
- Rose Koek heeft een consciëntieuze gedragsstijl welke aansluit op een realistische beroepsclassificatie.

Bij elke stereotype worden voorbeelden gegeven van eigenschappen en waarden, activiteiten, speelomgeving, omgang met anderen, knelpunten, sterke punten en manier van steunen. Deze zes stereotypes komen ook terug in het kinderboek ‘Lot op droombaanreis’ waar Lot kennismakt met deze stereotypes.

Door inzicht in persoonlijkheid, eigenschappen en waarden en activiteiten kan een eerste algemene (beroeps)voorkeur van het kind gevormd worden bij de ouder. In ‘Lot’s reisgids’ kan de ouder zijn eigen DISC-profiel en RIASOC-code in kaart brengen door middel van een kleine test.

Ondernemende beroepen en een dominante gedragstijl

Een dominante gedragstijl sluit het meest aan op de persoonlijkheidskenmerken van mensen die voor ondernemende beroepen kiezen.

In het boek maakt je kind kennis met: Dirk Teur

Dirk heeft gekozen voor een ondernemend beroep: circusdirecteur welke past bij zijn persoonlijkheid ondernemend (taakgericht en extravert).

- Voorbeeld van eigenschappen en waarden:

‘Ik wil altijd spelletjes winnen.’ ‘Ik speel altijd de baas.’

Hecht op latere leeftijd waarde aan financieel en sociaal succes, loyaliteit, competitie, avontuur, uitdaging, verantwoordelijkheid, invloed en macht.

- Voorbeeld van activiteiten: de leider spelen, groep aansturen, eigen baas spelen. Verkopen, leidinggeven, anderen overtuigen en doelen bereiken.

Speelomgeving: het ondernemende kind neemt snel de leiding bij spelletjes, is aanwezig en overtuigt andere kinderen van zijn manier van spelen.

Herkenbare eigenschappen: avontuurlijk, innemend, initiatiefrijk, ambitieus, dominant, energiek, extravert, impulsief, ondernemend, levenslustig, optimistisch, populair, zelfverzekerd en maakt gemakkelijk contact. Houdt van ondernemende beroepen, waarbij anderen overtuigt of aangestuurd worden.

Stereotype voorbeeldberoepen: bedrijfsleider, verkoper, marketingmanager, econoom, directeur, makelaar en eigen ondernemer.

Activiteiten die je samen zou kunnen doen:

- Is er binnenkort een schoolmusical of toneelstuk, motiveer je zoon of dochter om de regie te nemen over het decor.
- Ga samen een dagje naar de opname studio van een tv programma en woon een show bij. Let samen goed op wat er allemaal gedaan wordt en hoeveel mensen er in de weer zijn.

Rood coachen: is graag bij mensen die duidelijk zijn en snel beslissingen nemen. Houd niet zo van mensen die continu instructies geven en teveel praten. **Knelpunten:** ongeduldig, op zichzelf gericht, komt niet tot rust, koppig, druk en heeft geen inlevingsvermogen. **Sterke kanten:** doelgericht, overtuigt en hoopvol, bereikt resultaten, meet zich aan anderen, vastbesloten, moedig, direct, kan snel keuzes maken.

Steunen

- met een begrensde omgeving, waarover hij verantwoordelijk is.
- met competitie- en beslissingsmogelijkheden.
- aangeven hoe belangrijk grenzen zijn.
- leven in een wereld van realiteit en resultaten, niet van gevoelens.
- laat het kind zien wanneer het tijd is om te ontspannen.
- kind leren dat mislukkingen niets met falen te maken hebben.
- helpen om taken langzamer en meer doordacht aan te pakken.

Artistieke beroepen en een beïnvloedende gedragstijl.

Een beïnvloedende gedragstijl sluit het meest aan op de persoonlijkheidskenmerken van mensen die voor artistieke beroepen kiezen.

In het boek maakt je kind kennis met: Kees Klodder

Kees heeft gekozen voor een kunstzinnig beroep: schilder welke past bij zijn persoonlijkheid sociaal (mensgericht en extravert).

- Voorbeeld van eigenschappen en waarden:

‘Ik ben vaak aan het dagdromen.’

‘Ik heb een levendige fantasie.’

Hecht op latere leeftijd waarde aan creativiteit, originaliteit, zelfexpressie en schoonheid.

- Voorbeeld van activiteiten:

Tekenles volgen, verhalen schrijven, muziek maken. Creatieve, beeldende en vormgevende activiteiten.

Speelomgeving: het artistieke kind komt vaak met originele ideeën, speelt graag in toneelstukjes, schrijft, tekent en luistert graag naar muziek. Is erg creatief en heeft een sterk emotionele expressie.

Herkenbare eigenschappen: kan gecompliceerd zijn, creatief, ongeordend, emotioneel, gevoelig, individualistisch, expressief, idealistisch, fantasierijk, onpraktisch, impulsief, onafhankelijk, intuïtief, onconventioneel, open en origineel. Houdt van creatieve en artistieke beroepen, waarbij creëren en expressie centraal staat.

Stereotype voorbeeldberoepen: schrijver, musicus, acteur, cabaretier, presentator, fotograaf en webdeveloper.

Activiteiten die je samen zou kunnen doen:

- Probeer er achter te komen of jouw zoon of dochter een instrument zou willen bespelen. Bezoek samen instrumentele concerten of ga eens langs bij de muziekschool. - Maak samen een mooi boekje waar je zoon of dochter verhalen in kan schrijven.

Geel coachen: is graag bij mensen die contact zoeken, de tijd voor je hebben en vriendelijk zijn. Houdt niet zo van mensen die afstandelijk doen, onbeleefd zijn en koel en terughoudend zijn.

Knelpunten: is snel opgewonden of emotioneel, praat veel, kan soms een beetje onrealistisch en ongeorganiseerd zijn, impulsief, heeft weinig discipline en is een dagdromer.

Sterke kanten: enthousiast, onderhoudend, optimistisch, actief, spontaan, overtuigend, open voor contact, fantasierijk.

Steunen

- met een vriendelijke omgeving met veel plezier.
- met bemoedigende woorden bereik je meer dan met schreeuwen of kritiek.
- leren hoe je in ongunstige situaties stabiel en direct kunt zijn.
- waardering en warmte geven.
- leren hoe dingen georganiseerd en gestructureerd kunnen worden.

Sociale beroepen en een stabiele gedragsstijl.

Een stabiele gedragsstijl sluit het meest aan op de persoonlijkheidskenmerken van mensen die voor sociale beroepen kiezen.

In het boek maakt je kind kennis met: Dokter Doortje

Doortje heeft gekozen voor een sociaal vak: kinderarts welke past bij haar persoonlijkheid sociaal (mensgericht en introvert).

- Voorbeeld van eigenschappen en waarden:

‘Ik speel het liefst met andere kinderen.’

‘Zorgdragen voor een fijne sfeer.’

Hecht op latere leeftijd waarde aan hulpvaardigheid, maatschappelijke bijdrage, genegenheid, interactie, openheid en begrip

- Voorbeeld van activiteiten:

Voor andere kinderen zorgen en vreedstichten. Dienstverlenende, onderwijzende, adviserende en verzorgende activiteiten.

Speelomgeving: het sociale kind is graag in een vriendelijke omgeving en heeft een hoog empathisch vermogen. Is hulpverlenend en geeft graag advies aan anderen. Speelt graag moeder, zuster of juf.

Herkenbare eigenschappen: zorgzaam, samenwerkingsgericht, vriendelijk, gul, hulpvaardig, idealistisch, meelevend, empathisch, geduldig, verantwoordelijk, sociaal, sympathiek, begrijpend en warm.

Houdt van sociale, dienstverlenende beroepen, waarbij je andere mensen helpt, behandelt, onderwijst of begeleidt.

Stereotype voorbeeldberoepen: therapeut, kinderarts, coach, loopbaanadviseur en maatschappelijkwerker.

Activiteiten die je samen zou kunnen doen:

- Wat is de geschiedenis van de woonplaats waar jullie wonen of wat is de geschiedenis van jullie familienaam. Ga samen op onderzoek uit en maak er eventueel een leuke spreekbeurt van.

- Pak een bloemkool en steek prikkertjes met vlaggetjes met de functie van de hersenkwabben op de goede plekken in de bloemkool.

Groen coachen: Is graag bij mensen die iets persoonlijks vertellen en niet zo direct zijn, van een ontspannen sfeer houden en luisteren naar hoe het kind de dingen zegt. Houdt niet zo van mensen die iets afdwingen voor dat het kind daar klaar voor is en alleen maar resultaten willen zien.

Knelpunten: houdt veranderingen tegen, besluiteloos, kan langzaam zijn, soms iets te rustig, niet zo spraakzaam, wil zich soms teveel aanpassen en is afhankelijk.

Sterke kanten: standvastig, stabiel, systematisch, beheerst, aardig, goede luisteraar, warm hart, betrouwbaar.

Steunen

- met een stabiele en zekere omgeving. Als er veranderingen zijn, de tijd gunnen om te wennen.

- met persoonlijke ondersteuning en eerlijke waardering.

Intellectuele beroepen en een consciëntieuze gedragsstijl.

Een consciëntieuze gedragsstijl sluit het meest aan op de persoonlijkheidskenmerken van mensen die voor intellectuele beroepen kiezen.

In het boek maakt je kind kennis met: Sterre

Sterre heeft gekozen voor een intellectueel vak: sterrenkunde, welke past bij haar persoonlijkheid consciëntieus (taakgericht en introvert).

- Voorbeeld van eigenschappen en waarden:

‘Het liefst lees ik lekker in een boek.’

‘Ik ben heel nieuwsgierig.’

Hecht op latere leeftijd waarde aan kennis, leren, ontwikkelen, doelen bereiken en onafhankelijkheid.

- Voorbeeld van activiteiten:

Dingen bestuderen, onderzoeken, lezen en oplossen. Onderzoekende, probleemoplossende activiteiten.

Speelomgeving: het intellectuele kind leest graag boeken en wil graag dingen onderzoeken. De waarom-vraag speelt een belangrijke rol in de omgeving van dit kind.

Herkenbare eigenschappen: analytisch, intelligent, voorzichtig, kritisch, nieuwsgierig, onafhankelijk, introvert, methodisch, pietje precies, rationeel, gereserveerd. Houdt van onderzoekende intellectuele beroepen waar onderwerpen onderzocht en geanalyseerd worden.

Stereotype voorbeeldberoepen: meteoroloog, psycholoog, bioloog, astronoom, scheikundige, wetenschappelijk journalist, milieudeskundige.

Activiteiten die je samen zou kunnen doen:

- Een dagje naar het Maritiem Museum.
- Samen een schaalmodel maken van een stad die opgewassen moet zijn tegen het water.
- Ga samen een nachtje in de tuin slapen en bestudeer de sterren die jullie zien. Zoek eerst uit wat je allemaal zou kunnen zien. Creëer diepgang!

Conventionele beroepen met een consciëntieuze gedragsstijl.

Een consciëntieuze gedragsstijl sluit het meest aan op de persoonlijkheidskenmerken van mensen die voor conventionele beroepen kiezen.

In het boek maakt je kind kennis met: Miek Bieb

Miek heeft gekozen voor een conventioneel vak: bibliothecaresse, welke past bij haar persoonlijkheid consciëntieus (taakgericht en introvert).

- Voorbeeld van eigenschappen en waarden: ‘Ik ben een beetje een pietje precies.’ ‘Ik zoek alles tot op de bodem uit.’ Hecht op latere leeftijd waarde aan orde, stabiliteit, duidelijke doelen en verwachtingen, zorgvuldigheid en betrouwbaarheid.

- Voorbeeld van activiteiten: zakgeld-administratie bijhouden, spulletjes netjes ordenen en de spaarpot bijhouden. Administratieve en ordelijke activiteiten.

Speelomgeving: het conventionele kind is graag in een stabiele, routinematige omgeving en houdt niet zo van avontuur en verandering. Gaat heel zorgvuldig met spulletjes om, is geordend en georganiseerd.

Herkenbare eigenschappen: volgt de regeltjes, zorgvuldig, betrouwbaar, georganiseerd, voorzichtig, efficiënt, ingehouden, gedisciplineerd, ordelijk, praktisch en een no-nonsense houding.

Houdt van conventionele, beheersmatige beroepen, waarbij gewerkt wordt met getallen, gegevens en informatie volgens regels en richtlijnen.

Stereotype voorbeeldberoepen: archivaris, bibliothecaris, typograaf, bankier, notaris en gerechtsdeurwaarder.

Activiteiten die je samen zou kunnen doen:

- Maak samen met je zoon of dochter een archief voor zijn of haar eigen papieren of voor de papieren van jullie gezin. Denk samen na over een functioneel (digitaal) systeem waar alles gemakkelijk in terug te vinden is.

Conventionele beroepen met een consciëntieuze gedragstijl

Een consciëntieuze gedragstijl sluit het meest aan op de persoonlijkheidskenmerken van mensen die voor realistische beroepen kiezen.

In het boek maakt je kind kennis met: Roze Koek

Rose heeft gekozen voor een realistisch vak: banketbakker, welke past bij haar persoonlijkheid consciëntieus (taakgericht en introvert).

- Voorbeeld van eigenschappen en waarden:

‘Ik speel het liefst met mijn handen.’

Hecht op latere leeftijd waarde aan een financiële waardering voor lichamelijke inspanning en zichtbare resultaten, eerlijkheid en een gezond verstand.

- Voorbeeld van activiteiten: koekjes bakken, boomhutten maken, knutselen. Praktische activiteiten waar met de handen gewerkt kan worden.

Speelomgeving: het realistische kind is graag in een fysieke omgeving waar met de handen gespeeld kan worden. Is praktisch, productief, concreet, sterk en avontuurlijk.

Herkenbare eigenschappen: handig, aanpassend, eerlijk, open, authentiek, eigenwijs, bescheiden, materialistisch, nuchter, natuurlijk, praktisch, vasthoudend, terughoudend en lichamelijk sterk.

Houdt van praktische en uitvoerende beroepen, waarbij je werkt met de handen, machines, gereedschap, materialen, planten en dieren.

Stereotype voorbeeldberoepen: tuinarchitect, timmerman, brandweer, edelsmid, banketbakker, buschauffeur en loodgieter.

Activiteiten die je samen zou kunnen doen:

- Een middagje glaskunst. Glasblazen, glas in lood, glas sieraden maken.
- Motiveer je zoon of dochter om bij de schoolmusical de rol van toneeltechnicus op zich te nemen. Een rol op de achtergrond, die alles overziet, met creatieve en praktische ideeën komt en handig is.

Blauw coachen: is graag bij mensen die beleefd zijn, nuttige dingen zeggen, rustig zijn en helder. Houdt niet zo van gevoelens laten zien en half werk afleveren. Let hier op bij het steunen, sturen, inspireren en motiveren van je kind.

Knelpunten: kritisch, maakt zich veel zorgen, gemakkelijk te kwetsen, perfectionist, bang voor kritiek, wijsneus, veel druk op zichzelf.

Sterke kanten: analytisch, voorzichtig, serieus, gevoelig, intuïtief, doet dingen goed, nieuwsgierig en vragend.

Steunen

- gevoelens van het kind onderzoeken om te weten wat er in omgaat. Het kind helpen de gevoelens te verwoorden en zelfvertrouwen op te bouwen (vaak onzekere kinderen door een te hoge levensverwachting).
- het kind nooit overhaasten, maar helpen prioriteiten stellen.
- leren objectiever te zijn, niemand heeft altijd gelijk.

2.2 keuze opzet

‘Vraag niet, ga hem.’

Door te ervaren en ontdekken kom je erachter wat je niet leuk vindt en alleen door actief te exploreren kun je storingen ervaren. Storingen zijn nodig om jezelf te leren kennen en je lot te kunnen bereiken. Maar niet iedereen volgt van nature de ‘authentieke loopbaanroute’.

De keuze voor ‘Lot op droombaanreis’ komt voort uit een passie die past bij mijn persoonlijkheid, eigenschappen en waarden en interesses welke daarnaast geheel aansluit op mijn eigen RIASOC-code: Sociaal, Ondernemend, Artistiek.

Het product is opgezet met behulp van de volgende theorieën:

- Whitbourne⁶ over typen loopbanen en loopbaanstoringen. Het volgen van de authentieke weg.
- Nietzsche⁷ over worden wie je bent. Loop zelf je pad om te kunnen ontdekken wie je bent.
- Jelle Jolles³ over de ouder als talentmanager van het kind. Het steunen, sturen, inspireren en motiveren van het kind.
- Gottfredson¹² over het ontwikkelen van beroepswensen op basis van zelfopvattingen en het breed oriënterend vermogen van een kind van 6 tot 8 jaar. Vanaf 8 jaar gaat statusniveau en sekse meespelen in beroepswensen.
- Taborsky¹² over het tot besef komen dat het ontwikkelen van een algemene beroepsvoorkeur belangrijk is. Er moet motivatie ontstaan tot tastend zoeken en exploreren zonder direct een keuze te moeten maken.
- Piaget¹⁰ over kinderen die van binnenuit zelf een werkelijkheid scheppen. Intrinsieke motivatie voor actief explorerend gedrag komt van binnenuit, aangewakkerd door prikkels van de omgeving.

De opzet die het meest aansluit op deze kennis is een boek. Een kind schept al lezend voor zichzelf een individuele, intieme belevingswereld, aldus Kohnstamm⁴.

Eigen fantasieën, wensen, verbeeldingen en dagdromen worden geactiveerd, dit is goed voor het oriënterend vermogen van het kind.

Daarnaast zegt neuropsycholoog Jelle Jolles³ dat kinderen tot ongeveer midden twintig niet in staat zijn verantwoorde keuzes te maken. Kennis over droombanen zit niet in de genen, maar in de omgeving. De ouders moeten mogelijkheden op het pad van het kind leggen. Bijvoorbeeld het openslaan van een boek of het meenemen naar een droombaan. Het kind moet denken: wow, dat is interessant! De ouder moet zich verantwoordelijk voelen voor de talentontwikkeling van het kind. De opzet die het meest aansluit op deze voorkennis is een methodiek (handvat) voor de ouder om het talent van het kind te helpen ontdekken, ontwikkelen en openbaren door middel van steun, sturing (mogelijkheden op het pad leggen), inspiratie en motivatie.

2.3 theoretische verantwoording en onderbouwing

De methodiek ‘Lot op droombaanreis’ is opgezet met verschillende theorieën. De verantwoording van deze theorieën wordt gedaan vanuit de perspectieven: matching, ontwikkeling en leerproces en samenleving.

- matching

Het DISC-persoonlijkheidsprofiel² wordt ingezet om als ouder jezelf en je kind beter te begrijpen. Inzicht in je persoonlijkheid is belangrijk om als mens succesvol te kunnen zijn. Je innerlijk potentieel en je uiterlijk gedrag met elkaar in overeenstemming brengen en jezelf zijn. Niet een rol spelen die niet bij je past, maar je eigen gedragsstijl ontwikkelen. Ouders die over zichzelf en anderen nadenken verhogen hun sociale competentie waardoor verbeteringen ontstaan in het steunen, sturen, motiveren en inspireren van het kind op de gebieden: communiceren, omgang met storingen, verantwoordelijkheidsbesef voor de talentontwikkeling van het kind en zelfbewustzijn.

Het DISC-persoonlijkheidsprofiel is gebaseerd op de vier basistypes van menselijke persoonlijkheid van Carl Gustav Jung (1923): introvert, extravert, mensgericht en taakgericht. Deze persoonlijkheidstyperingen komen voor in veel psychologische tests zoals Myers-Brigs en Roos van Leary.

Het DISC-model noemt vier gedragsstijlen: **dominant** (extravert en taakgericht), **consciëntieus** (introvert en taakgericht), **stabiel** (introvert en mensgericht) en **invloed** (extravert en mensgericht). Iedere gedragstendens uit de vier dimensies is in ieder persoonlijkheidsprofiel aanwezig, maar altijd verschillend in intensiteit. Bij de meeste mensen overheersen tenminste twee van de vier gedragstendensen. Het uitgangspunt van dit model is niet mensen in hokjes plaatsen maar, om in het kader van loopbaanbegeleiding een ideale match te kunnen verklaren of tot stand te brengen.

Met behulp van inzicht in persoonlijkheidskenmerken kun je een betere baankeuze maken die aansluit op de persoonlijkheid.

Volgens John Holland¹² zegt dat de manier waarop mensen over beroepen spreken, iets zegt over de manier waarop mensen beroepen uitkiezen.

Dat je meestal niet praat over het beroep zelf maar over stereotype beelden, die het psychologisch klimaat van een beroep beschrijven. Uit onderzoek blijkt dat arbeidssatisfactie en succes in het werk samenhangen met de mate van overeenstemming tussen type persoon en type werkomgeving. Het RIASOC-model is het meest bruikbaar in de oriëntatiefase. In deze fase is er sprake van onwetendheid, verwarring en onzekerheid over de (arbeids)identiteit. Het model is dan een mooie methodiek om de relatie te leggen tussen identiteit en mogelijke functies of opleidingen.

Holland gaat uit van stereotypen. Typen personen die bepaald werk uitvoeren.

Door te kijken naar stereotypen beelden van beroepssferen, komt Holland tot zes onderscheidende werkomgevingen, omdat daar mensen werken die tot hetzelfde typen behoren en deze typen hebben een specifieke oriëntatie op arbeid.

Holland hanteert de volgende beroepenclassificatie naar werkoriëntatie:

1. **Realistisch**: Technische beroepen, productie, handwerk, land- en tuinbouw, verkeer, vervoer en distributie.
2. **Intellectueel** onderzoekend: Wetenschappelijke beroepen en sommige technische beroepen
3. **Artistiek**: Kunstzinnige en esthetische beroepen.
4. **Sociaal**: Beroepen in de lichamelijke en geestelijke gezondheidszorg.
5. **Ondernemend**: leidinggevende, bestuurlijke en commerciële beroepen.
6. **Conventioneel**: Administratieve, ordelijke, handhaving en ambtelijke beroepen.

Hans Kock¹⁶, studiekeuzeadviseur, ervoer een veel grotere verscheidenheid aan typen dan Holland.

Hij kwam tot de volgende tien grondhoudingen: commerciële, mensgerichte, ordelijke, creatieve, technische, organisatie, denk en onderzoek, actie, natuur en milieu en handvaardig. Na bestudering van de beroepenclassificatie van Holland, de grondhoudingen van Kock en het DISC-model kwam ik tot de conclusie dat de beroepenclassificatie van Holland in het DISC-model past qua gedragsstijlen en –kenmerken en dat de grondhoudingen van Kock in de beroepsclassificatie van Holland en daarmee ook in het DISC-model past. Het belangrijkste aan deze theorieën is, dat het hier nooit om ‘in hokjes plaatsen’ gaat.

Het zijn theorieën waarmee je moet puzzelen tot je de juiste combinaties gevonden hebt. In de ‘Droombaancirkel’ zijn deze drie theorieën teruggebracht naar één model.

Het Beroepskeuze zelfonderzoek van Holland gaat over activiteiten, vaardigheden, beroepen en eigenschappen en waarden op basis van bovengenoemde beroepsclassificatie. Hiermee helpt het RIASOC-model de ouder en het kind om werkomgevingen en beroepen te vinden die het best aansluiten bij de persoonlijkheid van het kind. In het onderdeel ‘wie ben ik’ van de reisgids wordt RIASOC alleen ingezet op de gebieden ‘activiteiten’ en ‘eigenschappen en waarden’ omdat vaardigheden en beroepen nog niet te herkennen zijn in deze leeftijdsfase. De onderdelen ‘beroepen’ en ‘activiteiten’ komen terug bij ‘wat wil ik’ en ‘hoe kom ik daar’ en zijn meer inspirerend van aard. In ‘Lot’s reisgids’ worden concrete voorbeelden genoemd van activiteiten die ouder en kind kunnen inspireren.

Met het RIASOC-model ontstaat een helder beeld van eigenschappen en waarden en gewenste activiteiten en met het DISC-model wordt vervolgens de vertaalslag gemaakt naar het begeleiden van het kind door inzicht in kenmerkende gedragsstijlen. En gedragsstijl zegt iets over de persoonlijkheid en de gewenste (werk)omgeving van het kind.

▪ Ontwikkeling en leerproces

Loopbaan- en studieloopbaankeuzes zouden een resultaat moeten zijn van een ontwikkelproces¹². Een foute keuze komt vaak voort uit het eenmalig koppelen van persoonsinformatie aan informatie over werk. Er gaat een ontwikkelproces aan vooraf om een onderbouwde en verstandige (studie)keuze te kunnen maken.

Mensen ontwikkelen beroepswensen op basis van hun zelfopvattingen. De vraag 'wie ben ik' is dan ook essentieel om een beroepswens te ontwikkelen. Het ontwikkelen van een voorkeur voor een bepaalde werkrol komt tot stand als je een samenhang ziet tussen een complex van zelfopvattingen en opvattingen over arbeid en werkrollen. Om die samenhang te zien zijn kinderen die een belangrijke (studie)keuze moeten maken vaak nog te jong. De ouder, die het dichtst bij het kind staat, speelt dus een noodzakelijke rol in het keuzeproces.

Tot nu toe heeft de benaderingswijze van de loopbaanperiode van 12 tot 18 jaar veel aandacht gekregen. Maar ook in organisaties is talentontwikkeling steeds vaker een belangrijk agendapunt. Hieruit blijkt dat er veel mensen zijn die nog geen beroepswens hebben ontwikkeld met een samenhang tussen zelfopvattingen en opvattingen over werk. Volgens Gottfredson¹² start de loopbaanperiode op de leeftijd van drie jaar. Op deze leeftijd wensen kinderen dat ze een prinses of prins willen worden. Het oriënterend vermogen is op deze leeftijd gering. Echter in de leeftijdsfase van zes tot acht jaar oriënteren kinderen zich op opvattingen, spelregels, voorschriften, kleding en activiteit. Ook letten kinderen in deze leeftijdsfase nog niet op statusniveau waardoor het verbeeldend en oriënterend vermogen breed is.

In de leeftijdsfase van negen tot dertien krijgen beroepswensen al meer kleur en gaat status een rol spelen. Hier worden kinderen al meer beïnvloed door vriendjes waardoor het verbeeldend vermogen afneemt.

Kinderen van veertien tot zeventien jaar gaan op zoek naar de eigen unieke identiteit: authenticiteit. Onzekerheid speelt in deze fase een grote rol welke gepaard gaat met de vraag: 'wie ben ik'. Verwarring en onzekerheid zorgen voor onduidelijkheid op het gebied van (studie) loopbaankeuzes. Dit is een oorzaak van geen oriëntatie, verkenning, inspiratie en verantwoordelijkheid.

Gottfredson zegt dat bij een kind in de leeftijd van veertien tot zeventien aanvaardbare keuzemogelijkheden ontstaan. Maar hiervoor moet het kind wel beschikken over zelfopvattingen en opvattingen over werk. Taborsky¹² zegt hierover dat het kind tot het besef moet komen dat het belangrijk is om een eerste algemene beroepsvoorkeur te ontwikkelen. Het kind zal dit niet vaak uit zichzelf doen, daar heeft het kind de ouder voor nodig.

Studiekeuze moet een geleidelijk proces zijn. Op basis van de verschillende theorieën wordt de volgende fasering gehanteerd: oriëntatiefase (6 tot 8 jaar), ontdekkingsfase (9 tot 13), verdiepfase (14 tot 16) en de keuzefase (vanaf 16). Deze fase indeling stuurt het kind naar een authentieke loopbaanroute. Door te oriënteren, verkennen en te verdiepen herkent het kind wat het wel en niet leuk vindt (storingen). Hierdoor kan een unieke beroepswens gevormd worden op basis van rationele en emotionele overwegingen.

▪ maatschappij

Kinderen hebben een stimulerende omgeving nodig om talent te kunnen ontwikkelen. Kennis over beroepen zit in de omgeving van het kind. Welke voor een belangrijk deel bestaat uit de ouders. Niet iedere ouder is in staat om zijn of haar kind op een juiste manier te sturen, steunen, inspireren of motiveren.

Gezinsspecifieke eigenschappen beïnvloeden het kind in schoolgedrag, school- en beroepskeuze en schoolresultaten. Hier kan het gaan over een samenhang tussen de beroepspositie van de ouder en de schoolresultaten van het kind, de gezinscultuur, socialisatie en onderwijsondersteunend gedrag van het gezin. De ouders leggen de basis voor schooleffectiviteit en het resultaat hiervan vormt een basis voor de instroom op de arbeidsmarkt.

Ouders hebben verschillende opvattingen over de (studie) loopbaankeuzes van het kind. De ene ouder zegt dat het kind ambities moet volgen en dromen achterna gaan, want daar wordt je gelukkig van. De ander benadrukt het belang van een opleiding met goede kansen op de arbeidsmarkt. Deze opvattingen zijn bepalend bij het begeleiden van het kind.

Uit een onderzoek¹⁶ blijkt dat bij 44% van de jongeren de ouders de belangrijkste rol hebben gespeeld bij het maken van een studiekeuze. De rol van de ouder in dit traject is dus groot. Het belangrijkste in de begeleiding is dat de ouders oog hebben voor de eigenheid en authenticiteit van het kind. Eigen opvattingen mogen niet opgedrongen worden. Het gaat om het keuzeproces van het kind, niet die van de ouder.

3 CONCLUSIE

In deze conclusie wordt verantwoord of de methodiek en het product ‘Lot’ een haalbaarheidsgehalte heeft. Kortom: heeft ‘Lot’ een toegevoegde waarde op de markt?

3.1 generaliseerbaarheid

‘Lot’ is gemaakt voor de ouder en het kind. De marktwaarde van ‘Lot’ is dan ook dat de ouder het product aanschaft. Wat betreft generaliseerbaarheid is dit een hele brede context, maar ook een afgebakende context. Het gaat hier echter alleen om de ouder en het kind. ‘Lot’ zou een bredere context kunnen beslaan als het ook een methodiek is dat gebruikt kan worden door (studie)loopbaanbegeleiders en scholen. De (studie)loopbaanbegeleider kan ‘Lot’ inzetten bij de begeleiding van ouder en kind naar een studiekeuze. Basisscholen kunnen ‘Lot’ inzetten als ‘droombaantraject’. School heeft voor het kind een verplicht karakter wat de oriëntatiefase kan belemmeren, maar anderzijds kan school ook een motiverende en inspirerende rol spelen. Belangrijke eis is dat het droombaantraject een vrijblijvend karakter heeft. De leraar of lerares kan bijvoorbeeld iedere maand een beroep centraal zetten. Iedere maand staat in het teken van een beroep. Aan het begin van de maand wordt een verhaal voorgelezen waar op wordt voortborduurde, met inspirerende opdrachten en activiteiten.

3.1 haalbaarheid

Om iets te kunnen zeggen over de haalbaarheid van het product zijn er verschillende ‘pilots’ uitgevoerd. De inhoud van ‘Lot’s reisgids’ is getoetst op betrouwbaarheid. Aan een vijftal ouders is gevraagd of ze, aan de hand van de beschrijvingen, oefeningen en vragen in de reisgids, zichzelf en hun zoon of dochter herkennen in de persoonlijkheidstyperingen van het RIASOC-model en het DISC-model.

De kinderen van deze ouders hebben zelf al het hele proces van studiekeuze doorlopen. De pilot had hierdoor vooral een controlerende functie.

Vervolgens is 'Lot' voorgesteld aan een aantal ouders, talentmanagers, HR-adviseurs en studieloopbaanbegeleiders. Aan deze groep is de samenvatting van het product voorgelegd. De bedoeling van deze pilot was om reacties op te roepen en te achterhalen of het product voor deze mensen een toegevoegde waarde heeft. 'Wat denken mensen van het product?'. Een aantal van deze mensen hadden een dubbele rol (ouder en professional). Zowel de ouders als professionals zien kansen voor 'Lot'. De reacties waren allemaal enthousiast, Ze vinden het een authentiek en concreet product dat zeer bruikbaar is voor de begeleiding van het kind. Kritische opmerkingen gingen over 'moet je een kind hier al zo vroeg mee belasten'. Na uitleg over het vormen van een eerste algemene voorkeur en het inspirerende doel van het product was deze kritische noot niet meer relevant. Een aantal gaf zelfs aan het product aan te willen schaffen.

Tot slot is er een pilot voor het kinderboek 'Lot op droombaanreis' uitgevoerd. Het boek is voorgelezen aan twee kinderen van 6 en 7 jaar oud. Het belangrijkste criterium voor deze pilot was dat de kinderen niet moesten gaan wiebelen op de stoel. Wiebelen betekend namelijk dat ze onrustig en niet geboeid zijn. Een goed teken zou zijn wanneer de kinderen vragen gaan stellen over het verhaal. De kinderen wiebelde niet op hun stoel en er werden vragen gesteld. Vooral de illustraties van Lot en de personages spraken erg aan.

Concluderend kan gesteld worden dat er wellicht een markt is voor 'Lot' als daadwerkelijk product. Momenteel is het product hier nog niet klaar voor. In hoofdstuk 4 zullen er dan ook aanbevelingen worden gedaan met betrekking tot de haalbaarheid van het product in de realiteit.

4 AANBEVELING

Zie jij in 'Lot' een kans? Dan moet er geïnvesteerd worden! Dit kan door te investeren in de volgende aanbevelingen:

In het boek 'Lot op droombaanreis' moeten alle beroepen uit de droombaancirkel komen. In totaal zijn dat 24 korte verhalen over droombanen. Er kan ook voor gekozen worden om bij alle RIASOC-beroepencodes een verhaal te schrijven.

Als afstudeerproduct is gekozen voor een klein formaat boek. Tijdens het schrijven van de verhalen is geen rekening gehouden met de leesbaarheid ervan. Wanneer 'Lot op droombaanreis' daadwerkelijk uitgebracht wordt, zal er gekozen moeten worden voor een groter formaat boek.

De schrijver zou graag een workshop 'kinderboek schrijven' willen volgen om de verhalen in het boek te optimaliseren. De illustrator zou graag willen tekenen met professioneel tekengerei.

Lot's droombaanproject ontwikkelen. Een droombaanproject met inspirerende, actieve en leuke workshops voor op basisscholen. In het project staat, afhankelijk van de tijd, een week lang een beroep centraal. De week kan ingevuld worden met naschoolse activiteiten, maar ook lesstof over een beroep voor tijdens de reguliere lessen.

Met 'Lot's reisgids' een extra verdienmodel genereren door met bijvoorbeeld het Maritiem Museum, het Openluchtmuseum en Nemo afspraken te maken over kortingsbonnen voor in de reisgids. 'Lot' krijgt dan een provisie voor de geïnde kortingsbonnen.

Heb je nog andere aanbevelingen? Dan hoor ik het graag! Stuur een @-mail met je bevindingen naar: leoni_holleman@hotmail.com

5 BRONVERMELDING

5.1 Bronnenlijst

- 1 ▪ Gastcollege Capita Selecta, Wesenaar, T. (2012). *Talentmanagement*. Tilburg, Nederland: Fontys Hogeschool HRM.
- 2 ▪ Gay, F., Seiwert, L.J. (2008). *Het abc van de persoonlijkheid. Uzelf en anderen beter begrijpen met het DISC Persoonlijkheids Profiel*. Hoornaar, Nederland: DISC.
- 3 ▪ Jolles, J. (2013). *Ellis en het verbreinen. Over hersenen, gedrag en educatie*. Amsterdam, Nederland: Neuropsych Publishers.
- 4 ▪ Kohnstamm, R. (2009). *Kleine ontwikkelings psychologie. De schoolleeftijd*. Houten, Nederland: Bohn Stafleu van Loghum.
- 5 ▪ Lindgren, A. (2000). *Pippi Langkous*. Amsterdam, Nederland: Ploegsma. Inspiratie.
- 6 ▪ Luken, T. (2012). *Verstoorde loopbaanontwikkeling. Een verkenning van kosten en baten van loopbaanstoringen*. LoopbaanVisie 4, (oktober 2012).
- 7 ▪ Nietzsche, F. (2003). *De vrolijke wetenschap*. Amsterdam, Nederland: Nietzsche Bibliotheek.
- 8 ▪ Roel, H.P. (2004). *Je droom komt uit. De kracht van inspiratie*. Blaricum, Nederland: Andromeda.
- 9 ▪ Schmidt, A.M.G., Westendorp, F. (2011). *Jip en Janneke*. Amsterdam, Nederland: Querido's Uitgeverij. Inspiratie.
- 10 ▪ Schreuder, R.P., Boomkamp, J.W. (2009). *Psychologie de hoofdzaak*. Groningen, Nederland: Noordhoff Uitgevers.
- 11 ▪ Sluis, Prof. Dr. L.E.C. van der (2008). *Talent Management in strategisch perspectief. Inaugurale rede*. Nederland: Neyenrode Business Universiteit.
- 12 ▪ Spijkerman, R., Admiraal, D. (2000). *Loopbaancompetentie. Management van mogelijkheden*. Alphen aan den Rijn, Nederland: Samson.
- 13 ▪ Zwieten, H. van (2011). *Marijn is klaar met werken. Inspiratieroman over een droombaanreis*. Amsterdam, Nederland: TalentFirst. Inspiratie.
- 14 ▪ Één vandaag (2013). *Begeleiding bij studiekeuze moet beter*. Nederland, Hilversum: NOS. Aflevering 15 januari 2013.
- 15 ▪ Platteel, I., Uterwijk, J. (2008). *Hollands Zelfonderzoek voor beroeps- en loopbaankeuzes. Beroepenzoeker en testboekje*. Amsterdam, Nederland: Hogrefe.
- 16 ▪ Kock, H. (2010). *Help mijn kind moet kiezen. Hulp bij studiekeuze voor ouders met een zoon of dochter op havo, vwo of vmbo-tl*. Heeswijk-Dinther, Nederland: Estede.
- 16 ▪ Schmidt, A.M.G., Westendorp, F. (1994). *Otje*. Amsterdam, Nederland: Querido's Uitgeverij. Inspiratie

